

ἜΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος Πρῶτος

Συνδρομὴ ἑτησίαι: Ἐν Ἑλλάδι: φρ. 10, ἐν τῇ ἄλλοδ. φρ. 20—Αἱ συνδρομαὶ ἄρχ. ἀπὸ 1 ταν. ἑκάστ. ἔτους καὶ εἰνε ἑτάσαι.—Τιμὴ προηγ. φύλλον λ. 30.—Γραφ. τῆς Διευθύνσεως: Ὁδ. Σταδίου, 6.

20 Ἰουνίου 1876

ΕΚ ΤΩΝ ΤΟΥ ΦΡΑΓΚΛΙΝΟΥ

ΠΕΡΙ ΠΟΛΕΜΟΥ¹

Εἷς νέος ἄγγελος, βαθμὸν ἔχων μέγαν μεταξὺ τῶν ἐπουρανίων στρατῶν, ἐστάλη κατὰ πρώτην φοράν ἄλλοτε εἰς σπουδαίαν ἀποστολὴν ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἔδωκεν εἰς αὐτὸν ὡς συνοδοιπόρον ἄλλον τινὰ ἄγγελον, κατώτερον μὲν κατὰ τὸν βαθμὸν, πρεσβύτερον δὲ κατὰ τὴν ἡλικίαν. Πετῶντες καὶ διερχόμενοι τὸν Ὠκεανὸν, ἔφθασαν εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο τοῦ περὶ τὴν Μαρτινίκαν πελάγους, ὅπου συνεκροτήθη περίφημος καὶ πεισματώδης ναυμαχία μεταξὺ τῶν στόλων τοῦ Ῥόδνευ² καὶ τοῦ Γράς,³ καὶ τὴν αὐτὴν ἀκριβῶς τῆς ναυμαχίας ἡμέραν, ὅτε, διὰ μέσου τοῦ νέφους τοῦ καπνοῦ, τοῦ πυρὸς τῶν πυροβόλων, τῶν καταστρωμάτων σκεπασμένων ἀπὸ δισπαρμένα ἀνθρώπινα μέλη, πτωμάτων νεκρῶν ἢ σωμάτων ψυχομαχοῦντων, πλοίων βυθιζομένων, καιομένων ἢ τινασσομένων εἰς τὸν ἀέρα, ὅλης, ἐν ἐνὶ λόγῳ, τῆς φρικώδους καὶ καταστρεπτικῆς ταύτης σκηνῆς, τὰ ἐπίλοιπα τῶν πληρωμάτων ἐξηκολούθουν μανιωδῶς ἀλληλομαχοῦντα καὶ σφαζόμενα.

— Ἄνοητε, εἶπεν ὁ οὐράνιος ἀξιωματικὸς πρὸς τὸν οὐράνιον στρατιώτην μετὰ πολλῆς ὀργῆς ἄνοητε, δὲν ἠξέρεις τί κάμνεις. Ἐπιφορτίξασαι νὰ μὲ φέρῃς εἰς τὴν γῆν, καὶ μὲ φέρεις εἰς τὸν ἄδην.

— Ὅχι, εἶπεν ὁ ὀδηγός, ὄχι, δὲν ἠπατήθην. Εἶμεθα πραγματικῶς εἰς τὴν γῆν, καὶ αὐτοὶ τοὺς ὁποίους βλέπεις εἶναι ἄνθρωποι. Οἱ δαίμονες δὲν φέρονται ποτὲ πρὸς ἀλλήλους τὸσον βάρβάρως καὶ ἀπανθρώπως ἔχουν καὶ κρίσιν περισσοτέραν, καὶ περισσότερο—καθὼς οἱ ἄνθρωποι λέγουν—ἀνθρωπισμόν.

ΠΕΡΙ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΧΕΙΡΟΤΕΧΝΗΜΑΤΩΝ³

Ὑποθέσατε τὴν χώραν X, ἔχουσαν τρία βιο-

1. Ἀπόσπασμα ἐπιστολῆς τῆς 7 Ἰουνίου 1782, πρὸς τὸν δόκτωρα Πρέιστλεϊ.

2. Ἡ ναυμαχία αὕτη ἐγένετο τὴν 12 ἀπριλίου 1782. Ὁ γαλλικὸς στόλος, κυβερνώμενος ὑπὸ τοῦ κόμητος Γράς, κατανουμαχήθη ὑπὸ τοῦ ἀγγλοῦ ναυάρχου Γεωργίου Ῥόδνευ.

3. Φαίνεται ἐκ τῆς μικρᾶς ταύτης διατριβῆς ὅτι ὁ Φραγκ-

μηχανικὰ καταστήματα, δηλαδὴ βούχων, μεταξωτῶν καὶ σιδηρικῶν καὶ προμηθευομένην καὶ ἀπὸ τρεῖς ἄλλας χώρας, A, B καὶ Γ, ἀλλὰ θέλουσαν ν' αὐξήσῃ τὴν πώλησιν καὶ νὰ ὑψώσῃ τὴν τιμὴν τῶν βούχων, χάριν τοῦ πρώτου ἐκ τῶν τριῶν βιομηχανικῶν καταστημάτων.

Κατὰ συνέπειαν, ἀπαγορεύεται ἡ εἰσαγωγὴ τῶν βούχων ἐκ τῆς χώρας A.

Ἡ χώρα A, πρὸς ἀντίποινον, ἀπαγορεύει τὰ μεταξωτὰ τῆς χώρας X.

Ἔπεται ἐκ τούτου ὅτι οἱ κατασκευασταὶ τῶν μεταξωτῶν παραπονοῦνται διὰ τὴν ἐλάττωσιν τῆς παραγωγῆς των.

Ἐν τούτοις, ἡ χώρα X, διὰ νὰ τοὺς ἱκανοποιήσῃ, ἀπαγορεύει τὰ μεταξωτὰ τῆς χώρας B.

Ἡ χώρα B, εἰς ἀντίποινον, ἀπαγορεύει τὰ σιδηρικά τῆς χώρας X.

Ἔπεται ἐξ ὧλων τούτων, ὅτι καὶ οἱ τρεῖς ἐργοστασιάρχαι παραπονοῦνται διὰ τὴν ἐλάττωσιν τῆς ἐμπορίας των.

Τότε, ἡ χώρα X ἀπαγορεύει τὰ σιδηρικά τῆς χώρας Γ.

Καὶ, πάντοτε ὡς ἀντίποινον, ἡ χώρα Γ ἀπαγορεύει τὰ βούχα τῆς χώρας X.

Ἐρωτῶμεν, ποῖον τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ἀπαγορεύσεων τούτων;

Ἀπόκρισις. Ἐκάστη τῶν τεσσάρων χωρῶν ὑπέστη ἐλάττωσιν εἰς τὸ σύνολον τῶν ἀπολαύσεων καὶ εὐκολιῶν τοῦ βίου.

Σ.

ΠΩΣ ΤΡΕΦΟΜΕΘΑ

Συνήχεια καὶ τέλος ἐδὲ σελ. 370.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΕΙΚΟΣΤΗ ΠΕΜΠΤΗ
Συστατικά τοῦ αἵματος.

Πρὶν τελειώσωμεν τὴν ἱστορίαν μας, πρέπει βεβαίως νὰ ἀποχαιρετίσωμεν τὸν ἀξίον ἐκείνον καὶ δραστήριον ἐπιστάτην τοῦ σώματός μας, ὅστις τὸσον καλὰ μᾶς ὑπηρετεῖ. Ὁ ἐπιστάτης αὐτός, —δὲν τὸν ἐλησμόνησες βέβαια—, εἶνε τὸ αἷμα, καὶ περὶ αὐτοῦ θὰ ὀμιλήσωμεν ἐν συντόμῳ σήμερον.

Θὰ σοῦ εἶπω καὶ πάλιν ἀριθμοὺς, μολονότι γνωρίζω, ὅτι τὰ μικρὰ κοράσια δὲν ἀγαποῦν κλίνοσ ἦτον, πρὸ μιᾶς περιπού ἑκατονταετηρίδος, θιασώτης πεπεισμένος τῆς ἐλευθερίας τῆς ἐμπορίας.

τοὺς ἀριθμούς. Πρέπει ὅμως νὰ τοὺς συνειθίσῃς, διότι θὰ σοῦ χρειασθοῦν πολὺ, ὅταν γείνης οἰκοδόσποινα καὶ κρατῆς κατάστιχον.

Ἄς σοῦ εἶπω λοιπὸν ἐν πρώτοις, ὅτι χίλια δράμια αἵματος περιέχουν συνήθως 870 δράμια ὀρρόν καὶ 130 δράμια θρόμβον, ἤτοι πηκτὸν αἶμα. Ὁ θρόμβος αὐτὸς φαίνεται περισσότερο· ἀλλὰ ἐπειδὴ περιέχει καὶ αὐτὸς ἰκανὸν ὕδωρ, τὸν ξηραίνουν πρῶτον καὶ ἔπειτα τὸν ζυγίζουν. Τὰ 870 ἐκεῖνα δράμια τοῦ ὀρροῦ περιέχουν πάλιν 790 δράμια ὕδατος, 70 δράμια λευκώματος, ἐξ ἐκεῖνου περὶ τοῦ ὁποίου ὁμιλήσαμεν ἤδη, καὶ 10 δράμια διαφόρων ἀλάτων.

— Πῶς, διαφόρων ἀλάτων; θὰ φωνάξῃς βεβαίως. Ἐγὼ ἐν ἄλλας γνωρίζω.

Τὸ πιστεῦω· ὑπάρχουν ὅμως καὶ ἄλλα, περὶ τῶν ὁποίων δὲν εἶνε τότε καιρὸς νὰ γείνη λόγος. Τοῦτο μόνον γινώριζε, ὅτι ἀπὸ τὰ 10 ἐκεῖνα δράμια τὸ περισσότερο μέρος εἶνε ἄλλας κοινόν, ἐξ ἐκεῖνου τὸ ὁποῖον γνωρίζεις. Τὰ ἄλλα ἄλατα...—μὰ τὴν ἀλήθειαν διστάζω νὰ σοῦ τὰ ὀνομάσω, διότι οὔτε θὰ τὰ ἐννοήσῃς, οὔτε θὰ τὰ ἐνθυμηθῇς. Διὰ νὰ πεισθῇς δὲ περὶ τούτου, ἀκουσον ὀλίγα ἐκ τῶν ὠραίων ὀνομάτων των: *νάτρον, φωσφορικόν ὀξύ, μαγνησία, χλωρίον, θειικόν ὀξύ*, κ.λ.

Τὰ 130 δράμια τοῦ θρόμβου περιέχουσι 3 δράμια *ινικής*—τὴν ἐγνωρίσαμεν ἤδη—καὶ 127 δράμια σφαιρίδια.

Τὰ σφαιρίδια αὐτὰ εἶνε κᾶτι τι πολὺ περίεργον, καὶ εἶμαι πολὺ ὑψαριστημένος ὅτι μᾶς ἔμειναν τελευταῖα.

Εἶσαι βεβαία, ὅτι τὸ αἶμα εἶνε κόκκινον· δὲν εἶνε ἀλήθεια; Καὶ ὅμως εἶνε τὸσον ὀλίγον κόκκινον, ὅσον κόκκινον εἶνε τὸ ὕδωρ ποταμοῦ, γεμάτου μὲ κόκκινα ψάρια. Ὑπόθεσε ὅμως, ὅτι τὰ ψάρια αὐτὰ εἶνε μικρὰ, μικροσκοπικὰ, καὶ ἄπειρα· τὸ ὕδωρ τοῦ ποταμοῦ θὰ σοῦ φανῇ φυσικῶ τῷ λόγῳ κόκκινον. Τοιουτοτρόπως κόκκινον φαίνεται καὶ τὸ αἶμα. Διὰ νὰ ἐννοήσῃς ὅμως, πόσον μικρὰ εἶνε αὐτὰ τὰ κόκκινα σφαιρίδια, τὰ ὁποῖα χρωματίζουν τὸ αἷμά μας, ἀρκεῖ νὰ σοῦ εἶπω, ὅτι μία μόνη μικρὰ σταγὼν αἵματος, κρεμασμένη ἀπὸ τὴν μύτην μιᾶς βελόνης, περιέχει ἐν περίπου.. ΕΚΑΤΟΜΜΥΡΙΟΝ τοιούτων σφαιριδίων.

Μὴ νομίσης ὅμως, ὅτι τὰ μικρὰ αὐτὰ σώματα, ἐπειδὴ ὀνομάζονται *σφαιρίδια*, ἔχουσι σφαιρικὸν τὸ σχῆμα. Ὁμοιάζουσι μᾶλλον μὲ μικροὺς κόκκους φακῆς, ἕκαστος τῶν ὁποίων ἔχει περίξ τοῦ κεντρικοῦ πυρῆνος ἑλαστικὸν τινα καὶ μαλακὸν κόκκινον γῦρον. Οἱ ἐπιστήμονες τὰ ὀνομάζουσι *αἰμοκύτταρα*.

Ἐννοεῖς, ὅτι ὅλα αὐτὰ τὰ πράγματα ἀνεκαλύφθησαν καὶ ἐξητάσθησαν μὲ τὸ μικροσκοπίον· εὐρέθησαν δὲ τὸ πρῶτον πρὸ διακοσίων ἐπιπέτου ἐτών, ὑπὸ δύο συγχρόνως ἐπιστημύ-

νων, τοῦ ἐνὸς Ὀλλανδοῦ καὶ τοῦ ἄλλου Ἰταλοῦ.

Τὰ αἰμοκύτταρα αὐτὰ ἀποτελοῦνται κατὰ τὸ πλεῖστον μέρος ἐκ λευκώματος, διότι ἐκ τῶν 127 δραμίων αἰμοκυττάρων, τὰ ὁποῖα περιέχονται εἰς 1000 δράμια αἵματος, τὰ 125 δράμια εἶνε λεύκωμα.

Εἶνε δὲ τὰ αἰμοκύτταρα ἡ κυρία δύναμις τοῦ αἵματος, καὶ ἐκεῖνα ἀκριβῶς τὰ συστατικὰ τὰ ὁποῖα τρέφουσι τὸ σῶμα καὶ διατηροῦσι τὴν ζωὴν. Ὅταν αὐτὰ ἐλαττοῦνται, τὸ αἶμα πτωχύνεται, καὶ ἡ δύναμις τοῦ σώματος ἐλαττοῦται. Ἐδῶ δὲ εἶνε ἡ κατάλληλος θέσις, διὰ νὰ σοῦ ἐξηγήσω τί σημαίνει ἡ λέξις *λυμφατικός*, τὴν ὁποῖαν πολλὰκις βεβαίως θὰ ἤκουσες.

Γνωρίζεις ἤδη, διότι τὸ εἶπομεν πρὸ καιροῦ, ὅτι τὰ ἀγγεῖα ἐκεῖνα τοῦ σώματός μας, τὰ ὁποῖα σκουπίζουν τὸ ἄχρηστον αὐτοῦ ὕλικόν, ὀνομάζονται *λυμφατικὰ ἀγγεῖα*, καὶ τοῦτο διότι τὸ ὕγρον μὲ τὸ ὁποῖον εἶνε γεμάτα ὀνομάζεται λατινιστὶ *lymphā*, τουτέστιν ὕδωρ. Εἶνε δὲ τὸ ὕγρον τοῦτο οὐδὲν ἄλλο ἢ ὀρρόν τοῦ αἵματος, ὅστις διαπερνᾷ ἀπὸ τὰ τοιχώματα τῶν τριχοειδῶν ἀγγείων, ὅταν ἡ καρδία ὠθῇ τὸ αἶμα πρὸς αὐτὰ, καὶ μεταβαίνει εἰς τὰ ὄργανα, ὅθεν σαρώνεται ὑπὸ τῶν *λυμφατικῶν ἀγγείων*. Ἐννοεῖται δὲ, ὅτι ὅσον περισσότερο ὀρρόν ἔχει τὸ αἶμα (καὶ σχετικῶς ὀλιγώτερα αἰμοκύτταρα), τόσον περισσότερο τοιοῦτος διαπερνᾷ τὰ τοιχώματα τῶν τριχοειδῶν ἀγγείων, καὶ τόσον περισσότερος ἐπομένως ὑπάρχει ἐντὸς τῶν *λυμφατικῶν*, ἅτινα γεμίζουν τότε καὶ ἐξογκοῦνται. Οἱ ἄνθρωποι, εἰς τοὺς ὁποίους συμβαίνει τοῦτο, ὀνομάζονται *λυμφατικοί*, εἶνε δὲ μαλθακοὶ καὶ ἀδύνατοι, διότι εἰς τὸ αἷμά των πλεονάζει ὁ ὀρρόν.

Μένει τότε νὰ ἴδωμεν, τί πράγμα εἶνε τὰ 2 ἐκεῖνα δράμια, τὰ ὁποῖα μᾶς μένουσι ἀπὸ τὰ 127 δράμια τῶν αἰμοκυττάρων, ἀφοῦ ἀφαιρέσωμεν τὰ 125 δράμια λευκώματος.

Τὰ δύο αὐτὰ δράμια, κυρία μου, εἶνε ἡ χρωματιστικὴ ὕλη, ἥτις βάφει τόσον εὐμορφα κόκκινον τὸ αἷμά μας. Δὲν εἶνε δὲ τίποτε ἄλλο παρὰ σίδηρος. Μὴ ἀπορῆς πόθεν προέρχεται, διότι ἡ γῆ εἶνε γεμάτη σίδηρον, καὶ τὰ φυτὰ τὸν βυζάνουσι ἐξαίρετα ἀπὸ τὰ βᾶθη τῶν ἀγρῶν.

Συμβαίνει πολλὰκις ἡ θρηπτική μας μηχανὴ νὰ διαταράττεται καὶ νὰ μὴ χρησιμοποιῆ ὅσον σίδηρον τῆς δίδομεν. Τὸ αἶμα τότε χάνει τὸ χρώμά του, κιτρινίζει, καὶ ὁ ἰατρὸς προσκαλούμενος διατάττει σίδηρον. Τοῦτο τὸ γνωρίζεις βεβαία, διότι, ὅπως σήμερον δαιτῶνται καὶ ζῶσιν αἱ κυρίαί, συγγότατα συμβαίνει νὰ πάσχωσιν αὐτὴν τὴν ἀσθένειαν. Ἄν λοιπὸν συμβῇ καὶ εἰς σέ ποτε τὸ ἴδιον, μὴ ἀπορήσῃς ὅταν ὁ ἰατρὸς σοῦ διατάξῃ σίδηρον, καὶ σπεῦσε μάλιστα νὰ ὑπακούσῃς, διότι ἡ ἀσθένεια αὐτὴ